



2024/2841

14.11.2024.

DIREKTIVA (EU) 2024/2841 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 23. listopada 2024.

o uspostavi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1., članak 62., članak 91. i članak 21. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Unija se temelji na vrijednostima ljudskog dostojanstva, slobode, jednakosti i poštovanja ljudskih prava i predana je borbi protiv diskriminacije, među ostalim na temelju invaliditeta, kako je utvrđeno u Ugovoru o Europskoj uniji (UEU), Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Povelji Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom ⁽⁴⁾ (UNCRPD).
- (2) U članku 26. Povelje Unija priznaje i poštuje pravo osoba s invaliditetom na mjere s ciljem osiguravanja njihove neovisnosti, društvene i profesionalne uključenosti te njihovo sudjelovanje u životu zajednice.
- (3) Svaki građanin Unije ima temeljno pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u UEU-u i UFEU-u i u mjerama donesenima radi njihove provedbe. Člankom 18. UNCRPD-a ujedno se priznaju prava osoba s invaliditetom na, među ostalim, slobodu kretanja i slobodu izbora mjesta stanovanja na ravnopravnoj osnovi s drugima.
- (4) Prema Sudu Europske unije status građanina Unije treba biti temeljni status državljana država članica pri ostvarivanju prava na kretanje i boravak na državnom području država članica, omogućujući da se prema onima koji se nalaze u istoj situaciji u području primjene UFEU-a *ratione materiae*, bez obzira na njihovo državljanstvo i ne dovodeći u pitanje iznimke izričito predviđene s tim u vezi, jednako pravno postupa.
- (5) Unija je stranka UNCRPD-a, čije je odredbe, koje su sastavni dio pravnog poretka Unije u okviru njezinih nadležnosti, obvezuju. Sve države članice stranke su UNCRPD-a, koji ih obvezuje u okviru njihovih nadležnosti. Iako su Unija i sve države članice potpisale i ratificirale UNCRPD, potrebno je ostvariti napredak u pogledu ravnopravnosti osoba s invaliditetom na razini Unije i u svim državama članicama.
- (6) U UNCRPD-u se prepoznaje da su osobe s invaliditetom osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim okolišnim, administrativnim, tehnološkim i društvenim preprekama mogu dovesti do diskriminirajućeg postupanja. Stoga je svrha UNCRPD-a promicanje,

⁽¹⁾ SL C, C/2024/1595, 5.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>.

⁽²⁾ SL C, C/2024/1981, 18.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj>.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 24. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 14. listopada 2024.

⁽⁴⁾ SL L 23, 27.1.2010., str. 37.

zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom bez diskriminacije bilo koje vrste i promicanje poštovanja njihova urođenog dostojanstva, osobne autonomije, uključujući slobodu osobnog izbora, i neovisnosti osoba kako bi se osiguralo njihovo puno i učinkovito sudjelovanje i uključivanje u društvo na ravnopravnoj osnovi s drugima. U UNCPRD-u se prepoznaje i važnost poštovanja razlika i prihvaćanja osoba s invaliditetom kao dijela ljudske raznolikosti i čovječnosti te potreba za poduzimanjem odgovarajućih mjera kako bi se osigurala jednakost mogućnosti i pristupačnost za osobe s invaliditetom. U UNCPRD-u se navodi da su žene i djevojke s invaliditetom izložene višestrukim oblicima diskriminacije te se predviđa da države stranke poduzmu mjere radi osiguravanja punog i ravnopravnog uživanja svih njihovih ljudskih prava i temeljnih sloboda. U njoj se također prepoznaju teški uvjeti s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom koje su predmet višestrukih, odnosno teških oblika diskriminacije na osnovi rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkih ili drugih uvjerenja, nacionalnog, etničkog, starosjedilačkog ili socijalnog podrijetla, imovinskog statusa, rođenja, dobi ili nekog drugog statusa.

- (7) U načelu br. 3 europskog stupa socijalnih prava ⁽⁵⁾, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija zajednički proglasili u Göteborgu 17. studenoga 2017. („stup”), predviđa se da svi, bez obzira na, među ostalim, invaliditet, imaju pravo na jednako postupanje i jednake mogućnosti u pogledu zapošljavanja, socijalne zaštite, obrazovanja te pristupa rob i uslugama dostupnima javnosti i da se trebaju poticati jednake mogućnosti nedovoljno zastupljenih skupina. Osim toga, u načelu br. 17 stupa prepoznaje se pravo osoba s invaliditetom na potporu dohotku koja im omogućuje dostojan život, usluge koje im omogućuju sudjelovanje u društvu te radno okruženje prilagođeno njihovim potrebama.
- (8) Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030., koja je donesena u okviru komunikacije Komisije od 3. ožujka 2021., usmjerena je na rješavanje različitih izazova s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom i ostvarivanje napretka u svim područjima UNCPRD-a, i na razini Unije i na razini država članica.
- (9) Cilj je Direktive (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ poboljšati pristup određenim proizvodima i uslugama ukidanjem i sprečavanjem prepreka koje proizlaze iz različitih zahtjeva za pristupačnost u državama članicama, što doprinosi povećanju dostupnosti pristupačnih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu, uključujući pristup internetskim stranicama i uslugama na mobilnim uređajima određenih javnih službi, te poboljšati pristupačnost relevantnih informacija. Nadalje, cilj je Direktive (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾ poboljšati pristupačnost internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora.
- (10) Osim toga, u okviru prava Unije jamči se i pravo na nediskriminaciju u pristupu prijevozu te druga prava. Među njima je na primjer pravo putnika s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću na besplatnu pomoć u zračnom prijevozu, željezničkom prijevozu, prijevozu plovilima ili autobusnom prijevozu, kako je utvrđeno uredbama (EZ) br. 1107/2006 ⁽⁸⁾, (EU) 2021/782 ⁽⁹⁾, (EU) br. 1177/2010 ⁽¹⁰⁾ i (EU) br. 181/2011 ⁽¹¹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća. Nadalje, države članice mogu u skladu s pravom Unije, posebice Direktivom 1999/62/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾, uvesti snižene cestarine ili korisničke naknade za ceste, mostove ili tunele s naplatom te izuzeća od obveze plaćanja takvih cestarina ili korisničkih naknada za sva vozila kojima se koriste osobe s invaliditetom ili su u njihovu vlasništvu.
- (11) Osobe s invaliditetom mogu nadležnim tijelima u državi članici u kojoj borave podnijeti zahtjev za priznavanje statusa osobe s invaliditetom jer je to pitanje u nadležnosti država članica. Postupci procjene invaliditeta razlikuju se među državama članicama. Ako nadležna tijela podnositelju zahtjeva priznaju status osobe s invaliditetom, mogu

⁽⁵⁾ SL C 428, 13.12.2017., str. 10.

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7.6.2019., str. 70.).

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (SL L 327, 2.12.2016., str. 1.).

⁽⁸⁾ Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu (SL L 204, 26.7.2006., str. 1.).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prijevozu (SL L 172, 17.5.2021., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) br. 1177/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovitim putovima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (SL L 334, 17.12.2010., str. 1.).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o pravima putnika u autobusnom prijevozu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (SL L 55, 28.2.2011., str. 1.).

⁽¹²⁾ Direktiva 1999/62/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 1999. o naknadama koje se naplaćuju za upotrebu cestovnih infrastruktura za vozila (SL L 187, 20.7.1999., str. 42.).

mu izdati potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu kojom mu se priznaje status osobe s invaliditetom. U državama članicama u kojima ne postoji definicija statusa osobe s invaliditetom pravo na određene usluge na temelju invaliditeta može se iskoristiti kada se usluge ili pogodnosti odobravaju osobama s invaliditetom.

- (12) U UNCPRD-u se prepoznaje da diskriminacija i socijalna isključenost s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom nastaju kao rezultat okolišnih i sustavnih prepreka te prepreka koje proizlaze iz stajališta u društvu, a ne sama oštećenja. Zbog izostanka uzajamnog priznavanja njihova statusa među državama članicama osobe s invaliditetom često se suočavaju sa specifičnim i znatnim poteškoćama i preprekama pri ostvarivanju svojih temeljnih prava na jednako postupanje, nediskriminaciju i slobodno kretanje. To posebno vrijedi za kratkotrajne boravke ili posjete drugoj državi članici u smislu članka 6. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾, kojim se predviđa da građani Unije i članovi njihovih obitelji imaju pravo boraviti u drugoj državi članici u razdoblju do tri mjeseca, a da pritom ne podliježu nikakvim uvjetima ili formalnostima, osim zahtjevu da imaju važeću osobnu iskaznicu ili putovnicu. Za razdoblja dulja od tri mjeseca člankom 7. te direktive nalaže se da se ispune dodatni uvjeti i, u tom slučaju, člankom 8. navedene direktive predviđeno je da država članica domaćin može od građana Unije zahtijevati da se prijave kod nadležnih tijela.
- (13) Osobama s invaliditetom koje se na dulje razdoblje sele u drugu državu članicu radi zaposlenja, studiranja ili u druge svrhe nadležna tijela druge države članice mogu procijeniti i službeno priznati invaliditet te im se može izdati potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili druga službena ispravu kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom odnosno odluka o pravu na određene usluge na temelju invaliditeta, u skladu s primjenjivim pravilima te države članice, osim ako je drukčije predviđeno zakonom ili dogovoreno između država članica.
- (14) Kako bi se promicalo slobodno kretanje osoba s invaliditetom koje sudjeluju u programu mobilnosti Unije, upotrebom europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom trebalo bi osigurati kontinuirani ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju odnosno uvjetima i prostorima za parkiranje za vrijeme trajanja tog programa. Programi mobilnosti Unije obuhvaćaju programe koje je Unija uspostavila radi potpore mobilnosti osoba na određeno vrijeme u drugu državu članicu u svrhu obrazovanja ili osposobljavanja odnosno u svrhe povezane s građanskim angažmanom ili kulturom, kao što su program Europske snage solidarnosti ili Erasmus+, uspostavljeni Uredbom (EU) 2021/888 ⁽¹⁴⁾ odnosno Uredbom (EU) 2021/817 ⁽¹⁵⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (15) Međutim, osobe s invaliditetom kojima je takav status priznat ili osobe s pravom na određene usluge na temelju invaliditeta, kada na kratko razdoblje putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju, redovito nailaze na znatne poteškoće i prepreke u ostvarivanju svojeg prava na posebne uvjete ili povlašteno postupanje koji se nude u državi članici u koju putuju ili koju posjećuju ako im se u toj državi članici ne prizna status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta i ako nemaju potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu kojom im se u državi članici domaćinu priznaje status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta. Posebice se osobe s nevidljivim invaliditetom često suočavaju sa specifičnim poteškoćama kada se od njih zatraži da dokažu svoj invaliditet kada putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju.
- (16) Pri ostvarivanju svojih prava na slobodno kretanje osobe s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju dovode se u položaj koji je u znatnoj mjeri nepovoljan u odnosu na osobe bez invaliditeta i osobe s invaliditetom koje u državi članici u koju putuju ili koju posjećuju imaju potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta.

⁽¹³⁾ Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2021/888 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Europske snage solidarnosti i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) 2018/1475 i (EU) br. 375/2014 (SL L 202, 8.6.2021., str. 32.).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Unije za obrazovanje i osposobljavanje, mlade i sport Erasmus+ te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 (SL L 189, 28.5.2021., str. 1.).

- (17) Nadalje, kada osobe s invaliditetom putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju, veliku im nesigurnost stvara neznanje o tome hoće li se ili u kojoj će se mjeri priznati njihov status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta i službene isprave kojima se taj status ili pravo priznaje. Taj problem dodatno pogoršava ograničena dostupnost informacija na internetu o njihovim specifičnim pravima i povlasticama koje su im na raspolaganju. Naposljetku, osobe s invaliditetom mogu biti spriječene u ostvarivanju svojih prava na slobodno kretanje te puno i učinkovito sudjelovanje i uključivanje u društvo.
- (18) U nizu predstavljenih podnesenih Europskom parlamentu građani Unije izrazili su zabrinutost zbog izostanka uzajamnog priznavanja invaliditeta u Uniji te su zatražili uvođenje iskaznice za osobe s invaliditetom na razini Unije.
- (19) Uz razne vidljive i nevidljive fizičke, društvene i druge prepreke pristupu javnim i privatnim prostorima i uslugama te nedostatak razumne prilagodbe, visoki trošak je ključni čimbenik koji mnoge osobe s invaliditetom odvraća od odlaska na putovanje. Osobe s invaliditetom imaju specifične potrebe koje rezultiraju dodatnim troškovima povezanim s njihovim invaliditetom i koje mogu zahtijevati angažiranje osoba koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobe koje su priznate kao osobni asistenti u skladu s nacionalnim pravom ili praksom, odnosno tumača za znakovni jezik ili služenje životinjom pomagačem, zbog čega su njihovi putni troškovi veći od putnih troškova osoba bez invaliditeta. Nepriznavanje statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta u drugim državama članicama može ograničiti njihov pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju odnosno uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranim za osobe s invaliditetom, kao što su besplatan pristup ili niže cijene, prioritarna sjedala u javnom prijevozu ili rezervirana parkirališna mjesta, te utječe na njihove putne troškove, život, socijalnu i ekonomsku integraciju i osobnu autonomiju. Nadalje, zbog rasprostranjenosti nedostatnog znanja o politikama u području psihosocijalne, kognitivne, fizičke ili senzorne pristupačnosti postoji mogućnost diskriminatornog ponašanja prema osobama s invaliditetom.
- (20) Povlašteno postupanje, kao što su osobna asistencija, prioritetni pristup ili mogućnost izbjegavanja redova, bez obzira na to nudi li se uz naknadu ili bez nje, često je važno kako bi se osobama s invaliditetom omogućilo da imaju pristup raznim uslugama, aktivnostima i sadržajima te da ih mogu u potpunosti iskoristiti. No ako se u državi članici u koju putuju ili koju posjećuju ne provodi uzajamno priznavanje njihova statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta ni službenih isprava kojima se priznaje njihov status ili pravo izdanih u drugim državama članicama, osobe s invaliditetom možda neće moći ostvariti pravo na posebne uvjete ili povlašteno postupanje koje javna tijela ili privatni subjekti u toj državi članici nude nositeljima potvrde o invaliditetu, iskaznice za osobe s invaliditetom ili drugih službenih isprava kojima se priznaje status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta koje su izdane u toj državi članici.
- (21) Iako dobrovoljan i ograničena opsega, pilot-projekt iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom pokrenut 2016. i proveden u osam država članica pokazao je da je olakšavanje uzajamnog priznavanja, među državama članicama, statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta donijelo koristi za osobe s invaliditetom u pristupu posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u vezi s uslugama u području kulture, slobodnih aktivnosti, sporta, a u nekim slučajevima prijevoza, kao i u podupiranju njihova prekograničnog kretanja u Uniji na kratko razdoblje, te da su ciljevi iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom i dalje relevantni za aktualne potrebe osoba s invaliditetom. Osim toga, taj je pilot-projekt uključivao i druge primjere usluga, aktivnosti i sadržaja za koje se nude posebni uvjeti ili povlašteno postupanje za osobe s invaliditetom.
- (22) Na temelju svojeg statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta osobe s invaliditetom mogu nadležnim tijelima u državi članici u kojoj borave podnijeti zahtjev za izdavanje parkirališne karte za osobe s invaliditetom kojom se priznaje pravo na određene uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom. Svaka država članica ima na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini uspostavljen postupak podnošenja zahtjeva za ishođenje parkirališne karte za osobe s invaliditetom ili osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, kao i uspostavljene kriterije prihvatljivosti za tu kartu.
- (23) U Preporuci Vijeća 98/376/EZ⁽¹⁶⁾ utvrđuje se europski model parkirališne karte za osobe s invaliditetom, koji olakšava priznavanje takvih parkirališnih karata u državama članicama. No s obzirom da je ta preporuka neobvezujuća, njezina provedba i dodavanje elemenata odnosno odstupanja od preporučenog modela na

⁽¹⁶⁾ Preporuka Vijeća 98/376/EZ od 4. lipnja 1998. o parkirnoj karti za osobe s invaliditetom (SL L 167, 12.6.1998., str. 25.).

nacionalnoj razini doveli su do supostojanja mnogostrukih parkirališnih karata za osobe s invaliditetom. Ta mnogostrukost ograničava prekogranično priznavanje tih parkirališnih karata u drugim državama članicama te osobama s invaliditetom otežava pristup specifičnim uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranim za nositelje parkirališne karte za osobe s invaliditetom u drugim državama članicama. Nadalje, navedena preporuka nije ažurirana kako bi se uzeo u obzir aktualni razvoj tehnologije i digitalizacije. Osim toga, u državama članicama pojavili su se problemi povezani s prijevarama i krivotvorenjem parkirališnih karata za osobe s invaliditetom jer ih je zbog prilično jednostavnog izgleda lako krivotvoriti, a taj se izgled u praksi razlikuje u svakoj državi članici, što otežava provjeru. S obzirom da se ovom Direktivom predviđaju detaljnija pravno obvezujuća pravila u tom području, Preporuka 98/376/EZ više ne ostvaruje svoje ciljeve. Međutim, države članice trebale bi moći dopustiti da parkirališne karte za osobe s invaliditetom koje su izdane u skladu s tom preporukom prije datuma početka primjene mjera kojima se prenosi ova Direktiva imaju na njihovu državnom području isti učinak kao europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom.

- (24) Kako bi se osobama s invaliditetom olakšao pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju povezanom s uslugama, među ostalim s uslugama putničkog prijevoza, aktivnostima i sadržajima, u državama članicama koje nisu država članica njihova boravišta, ujedno i kada se oni pružaju bez naknade, trebalo bi ukloniti preostale prepreke i poteškoće za putovanje u drugu državu članicu ili posjet drugoj državi članici koje proizlaze iz izostanka uzajamnog priznavanja njihova statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta te službenih isprava kojima se taj status ili pravo priznaje izdanih u drugim državama članicama i njihovih parkirališnih prava.
- (25) Stoga, kako bi se osobama s invaliditetom, kada radi kratkotrajnog boravka putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju, olakšalo ostvarivanje prava na pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koje nude javna tijela ili privatni subjekti, bez diskriminacije na temelju državljanstva i na ravnopravnoj osnovi s osobama s invaliditetom u toj državi članici, te kako bi im se olakšali upotreba svih vrsta prijevoza i ostvarivanje prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi kao i u toj državi članici, potrebno je uspostaviti okvir zajedničkih pravila i uvjeta, uključujući zajednički standardizirani model, za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom kao dokaz priznatog statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta i europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom kao dokaz njihova priznatog prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom. Nadalje, države članice trebale bi moći odlučiti da će ovu Direktivu primjenjivati na osobe s invaliditetom kojima je takav status priznat ili osobe s pravom na određene usluge na temelju invaliditeta tijekom razdoblja duljih od kratkotrajnog boravka.
- (26) Uzajamnim priznavanjem europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom trebalo bi osobama s invaliditetom kojima je takav status priznat ili osobama s pravom na određene usluge na temelju invaliditeta u određenoj državi članici olakšati i zajamčiti pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koje javna tijela ili privatni subjekti nude za širok raspon usluga, aktivnosti i sadržaja, među ostalim kada se oni pružaju bez naknade, kao i pristup uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranim za osobe s invaliditetom i, ako je primjenjivo, za osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, pod uvjetima koji su ravnopravni onima predviđenima na temelju nacionalnih potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili drugih službenih isprava kojima se taj status priznaje, ako takve službene isprave postoje, i parkirališnih karata za osobe s invaliditetom koje su izdala nadležna tijela u državi članici domaćinu.
- (27) Osim na uvjete i prostore za parkiranje usluge, aktivnosti i sadržaji obuhvaćeni ovom Direktivom odnose se na širok raspon aktivnosti, uključujući aktivnosti koje javna tijela ili privatni subjekti nude bez naknade, bilo na obveznoj osnovi na temelju nacionalnih ili lokalnih pravila ili pravnih obveza, ili na dobrovoljnoj osnovi posebno od strane privatnih subjekata, u raznim područjima politike, kao što su kultura, slobodne aktivnosti, turizam, sport, javni i privatni prijevoz te osposobljavanje.
- (28) Primjeri posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja uključuju besplatan pristup, niže cijene, snižene cestarine ili korisničke naknade za ceste, mostove ili tunele s naplatom, prioritetni pristup, pristup zonama ograničenog prometa i pješačkim zonama, prioritetna sjedala u javnom prijevozu, posebno označena i pristupačna sjedala u javnom prijevozu, parkovima i drugim javnim prostorima, pristupačna sjedala na kulturnim ili javnim događanjima, osobnu asistenciju, životinje pomagače kao što su psi vodiči ili psi pomagači za osobe s invaliditetom, među ostalim za osobe s oštećenjima vida, pomoć na plaži pri ulasku u vodu, podršku kao što je pristup brajici, zvučnim vodičima ili tumačima znakovnog jezika, nabavu pomagala ili pružanje pomoći, posudbu invalidskih kolica, posudbu plutajućih invalidskih kolica, dobivanje turističkih informacija u pristupačnim oblicima i upotrebu mobilnog skutera na

cestama ili invalidskih kolica na biciklističkim stazama bez novčane kazne. Primjeri uvjeta i prostora za parkiranje uključuju besplatno ili dulje parkiranje ili rezervirana parkirališna mjesta te pristup zonama u kojima je promet ograničen na određena vozila u skladu s nacionalnim pravom, kao što su zone s niskim emisijama. Kada je riječ o uslugama putničkog prijevoza zrakoplovom, željeznicom, plovilima ili autobusom, uz posebne uvjete ili povlašteno postupanje koji se nude osobama s invaliditetom, životinje pomagači kao što su psi vodiči ili psi pomagači za osobe s invaliditetom, među ostalim za osobe s oštećenjima vida, osobni asistenti, tumači za znakovni jezik ili druge osobe koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć ili osobama sa smanjenom pokretljivošću putuju besplatno ili po sniženoj cijeni i, ako je to izvedivo, sjede pokraj osobe s invaliditetom koju prate ili im pružaju pomoć. Osobe koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć imenuju same osobe s invaliditetom ili njihovi zakonski skrbnici i mogu biti zamijenjene na *ad hoc* osnovi ovisno o potrebama osoba s invaliditetom.

- (29) Osobni asistenti prate osobe s invaliditetom ili im pružaju pomoć ili obavljaju svakodnevne aktivnosti, prema potrebi u okviru ugovornog odnosa, u skladu s nacionalnim pravom ili praksom, s ciljem poticanja osobne autonomije i samostalnog života osoba s invaliditetom te olakšavanja njihova života u zajednici. Osobni asistenti, bez obzira na njihovo državljanstvo, trebali bi moći pratiti osobe s invaliditetom koje upotrebljavaju europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom ili europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom ili im pružati pomoć tijekom putovanja u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili posjeta takvoj državi članici, pod uvjetom da imaju pravo na kretanje u Uniji na temelju primjenjivog prava Unije i nacionalnog prava.
- (30) U skladu s relevantnim pravom Unije, države članice trebale bi prema potrebi osigurati da pružatelji usluga prekograničnog prijevoza putnika putnicima koji su nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom u trenutku kupnje putne karte, na temelju uredaba (EU) br. 181/2011 i (EU) br. 1177/2010, pruže ili, na temelju Uredbe (EU) 2021/782, na zahtjev stave na raspolaganje jasne informacije o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji se primjenjuju na različite dionice u sklopu cijelog putovanja kako bi se izbjegla situacija u kojoj putnici koji su nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom ne bi imali valjanu putnu ispravu pri ulasku u drugu državu članicu u okviru iste usluge prijevoza.
- (31) Ovom se Direktivom utvrđuju način izdavanja, produljenja i oduzimanja europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom u državi članici te primjenjiva pravila, postupci i nadležnosti te države članice za procjenu i priznavanje statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta i parkirališnih prava osoba s invaliditetom. Ako države članice izravno izdaju europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom, trebale bi zatražiti pristanak dotične osobe. Izdavanje i produljenje europske iskaznice za osobe s invaliditetom trebalo bi biti besplatno, a za ponovno izdavanje te iskaznice u slučaju gubitka ili oštećenja može se naplaćivati pristojba. Izdavanje i produljenje europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom može biti besplatno ili uz naplatu pristojbe. Eventualne pristojbe koje se naplaćuju za ponovno izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom u slučaju gubitka ili oštećenja ili za izdavanje i produljenje europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom ne bi trebale premašivati relevantne administrativne troškove niti bi trebale biti utvrđene na razini kojom bi se osobe s invaliditetom spriječilo u stjecanju ili ponovnom stjecanju tih isprava ili bi ih se od toga odvratilo.
- (32) Države članice trebale bi, osim fizičke verzije europske iskaznice za osobe s invaliditetom, predvidjeti i digitalnu verziju te iskaznice i trebale bi moći predvidjeti digitalnu verziju europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom nakon što se provedbenim aktima utvrde tehničke specifikacije. Takve specifikacije trebale bi se temeljiti na iskustvu iz prošlog i aktualnog rada na razini Unije na digitalizaciji potvrda i isprava, kao što je EU digitalna COVID potvrda uvedena na temelju Uredbe (EU) 2021/953 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁷⁾, i trebale bi omogućiti upotrebu europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom u okviru lisnice za digitalni identitet na razini Unije. Osobe s invaliditetom trebale bi biti obaviještene o tim mogućnostima i trebale bi moći slobodno odlučiti hoće li upotrebljavati fizičku ili digitalnu verziju europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili obje verzije te iskaznice. U državama članicama u kojima se fizička verzija europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom dopunjuje digitalnim verzijom, osobe s invaliditetom trebale bi moći zatražiti fizičku verziju karte, a ako to žele, trebale bi moći zatražiti i fizičku i digitalnu verziju karte.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2021/953 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2021. o okviru za izdavanje, provjeru i prihvaćanje interoperabilnih potvrda o cijepljenju, testiranju i preboljenju bolesti COVID-19 (EU digitalna COVID potvrda) radi olakšavanja slobodnog kretanja tijekom pandemije bolesti COVID-19 (SL L 211, 15.6.2021., str. 1.).

- (33) Za izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom potrebno je obrađivati osobne podatke, uključujući posebice podatke o statusu osobe s invaliditetom nositelja iskaznice ili karte koji se smatraju podacima koji se odnose na zdravlje kako je navedeno u članku 4. točki 15. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ i posebna su kategorija osobnih podataka u smislu članka 9. te uredbe. Svaka obrada osobnih podataka u kontekstu ove Direktive treba biti u skladu s primjenjivim pravom o zaštiti podataka, posebno s Uredbom (EU) 2016/679. Pri prenošenju ove Direktive države članice trebaju osigurati da su u nacionalnom zakonodavstvu predviđene odgovarajuće zaštitne mjere za obradu osobnih podataka, osobito za posebne kategorije osobnih podataka. Države članice trebale bi osigurati i sigurnost, cjelovitost, autentičnost i povjerljivost osobnih podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive.
- (34) Država članica odgovorna za izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom trebala bi biti država članica u kojoj dotična osoba uobičajeno boravi u skladu s pravom Unije i u kojoj je provedena procjena njezina statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta. Nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom trebali bi moći koristiti takvu ispravu tijekom boravka u svim drugim državama članicama.
- (35) Cilj je europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom svim osobama s invaliditetom olakšati učinkovito i puno ostvarivanje njihovih prava na slobodno kretanje i ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju odnosno uvjetima i prostorima za parkiranje u vezi s uslugama, aktivnostima i sadržajima koje nude države članice, među ostalim kada se oni nude bez naknade. To se posebno odnosi na osobe s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju radi posla ili osposobljavanja.
- (36) Predviđeni okvir za uzajamno priznavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom ne utječe na nadležnost država članica za procjenu i priznavanje statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta ili za nuđenje posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja, kao što su besplatan pristup ili niže cijene za određene usluge za osobe s invaliditetom, među ostalim one koje se služe životinjama pomagačima, ili osobe koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente. Njime se javnim tijelima ili privatnim subjektima ne nameće obveza uvođenja posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja za osobe s invaliditetom niti se uspostavlja centralizirani Unijin popis posebnih uvjeta ili vrsta povlaštenog postupanja za nositelje europske iskaznice za osobe s invaliditetom u svim državama članicama. Javna tijela i privatni subjekti mogu određene posebne uvjete ili povlašteno postupanje ponuditi samo nekoj specifičnoj skupini osoba s invaliditetom, ovisno o potrebama te specifične skupine.
- (37) Europska iskaznica za osobe s invaliditetom može se zahtijevati kao dokaz statusa osobe s invaliditetom za ravnopravan pristup svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti ili sadržaja, među ostalim ako se oni nude bez naknade, koji se nude ili su rezervirani za osobe s invaliditetom ili osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente, u okviru područja primjene ove Direktive. Međutim, europska iskaznica za osobe s invaliditetom ne bi se trebala zahtijevati kao dokaz invaliditeta u svrhu pristupa pravima predviđenima drugim pravom Unije ili nacionalnim pravom, među ostalim pravima na temelju kojih se nude posebne pogodnosti, posebni uvjeti ili povlašteno postupanje koji nisu obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive, ili u svrhu ostvarivanja takvih prava. Ako se u skladu s pravom Unije zahtijeva potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili druga službena isprava za osobe s invaliditetom, europska iskaznica za osobe s invaliditetom ne bi se trebala zahtijevati kao dokaz invaliditeta, osim ako država članica odluči svoju nacionalnu potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu za osobe s invaliditetom objediniti s europskom iskaznicom za osobe s invaliditetom.
- (38) Ova se Direktiva ne primjenjuje na davanja iz sustava socijalne sigurnosti na temelju uredaba (EZ) br. 883/2004 ⁽¹⁹⁾ i (EZ) br. 987/2009 ⁽²⁰⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, posebna doprinosna ili nedoprinosna novčana davanja ili davanja u naravi u području socijalne sigurnosti, socijalne zaštite ili zapošljavanja ni na socijalnu pomoć obuhvaćenu člankom 24. stavkom 2. Direktive 2004/38/EZ. Budući da je cilj ove Direktive olakšati ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju za osobe s invaliditetom kada putuju u drugu državu članicu ili je

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽¹⁹⁾ Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, 30.4.2004., str. 1.).

⁽²⁰⁾ Uredba (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 284, 30.10.2009., str. 1.).

posjećuju u cilju kratkotrajnog boravka, ova se Direktiva također ne primjenjuje na plaćene ili neplaćene usluge koje se pružaju u svrhu dugoročnog uključivanja, osposobljavanja ili rehabilitacije osoba s invaliditetom ni na posebne uvjete ili povlašteno postupanje za pristup uslugama koje se osobama s invaliditetom nude s obzirom na njihove individualne potrebe i po ispunjenju dodatnih kriterija, na temelju pojedinačne procjene ili odluke o pravu na određene usluge na temelju invaliditeta, koje se razlikuju od usluga koje se pružaju osobama s invaliditetom koje ne ispunjavaju te dodatne kriterije. Međutim, provedba ove Direktive ne bi trebala služiti za isključivanje posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja koji se već nude osobama s invaliditetom iz njezina područja primjene tako da im se uvjetuje ispunjavanje dodatnih kriterija.

- (39) Radi boljeg informiranja osoba s invaliditetom o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju dostupnima pri putovanju u drugu državu članicu ili posjetu drugoj državi članici i njihova lakšeg pristupa tim uvjetima ili povlaštenom postupanju države članice trebale bi sve relevantne informacije o uvjetima, pravilima, praksi i postupcima za ishođenje i kasniju upotrebu europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom objaviti na jasan, cjelovit i korisnicima prilagođen način i u pristupačnim oblicima za osobe s invaliditetom u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost usluga utvrđenima u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882, uključujući znakovni jezik, brajicu, pomoćne oblike i zvučne formate i funkcije. Države članice trebale bi nastojati osigurati da razina složenosti takvih informacija ne prelazi razinu B1 (prijelazni stupanj) Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike Vijeća Europe.
- (40) Komisija bi trebala uspostaviti posebnu internetsku stranicu Unije. Na toj internetskoj stranici Unije trebale bi biti navedene poveznice na nacionalne internetske stranice svake države članice. Internetska stranica Unije trebala bi biti dostupna na svim službenim jezicima Unije, na međunarodnom znakovnom jeziku i na nacionalnim znakovnim jezicima država članica te u pristupačnom i lako čitljivom obliku, u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost za usluge kako su utvrđeni u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882. Informacije na toj internetskoj stranici trebale bi biti lako razumljive i njihova razina složenosti ne bi trebala prelaziti razinu B1 (prijelazni stupanj) Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike Vijeća Europe.
- (41) Zbog nesporazuma, prepreka u komunikaciji ili nedovoljne osviještenosti osobama s invaliditetom, a posebice osobama s nevidljivim invaliditetom, ne pružaju se uvijek najprikladnija potpora i prilagodbe za njihov invaliditet, među ostalim kada putuju javnim prijevozom ili se obraćaju nacionalnim tijelima ili tijekom kriznih situacija. Kako bi se pružateljima usluga dao poticaj, a osobama s invaliditetom olakšao pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju, države članice trebale bi javna tijela i privatne subjekte informirati o postojanju i upotrebi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom te bi ih trebale poticati da osobama s invaliditetom na dobrovoljnoj osnovi nude posebne uvjete ili povlašteno postupanje. Države članice posebice mogu javna tijela i privatne subjekte poticati, primjerice, pružanjem informacija o mogućim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji se trebaju nuditi i pružanjem osposobljavanja za podizanje razine osviještenosti o invaliditetu kako bi se zajamčila relevantnost, učinkovitost i uključivost posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja koji se nude. Države članice trebale bi nastojati sve takve mjere oblikovati, provesti i evaluirati uz savjetovanje s osobama s invaliditetom i organizacijama koje ih zastupaju.
- (42) Javna tijela koja nude posebne uvjete ili povlašteno postupanje ili uvjete i prostore za parkiranje u korist osoba s invaliditetom trebala bi informacije o tome objaviti na jasan, cjelovit i korisnicima prilagođen način te u pristupačnim oblicima, među ostalim na službenim internetskim stranicama javnih tijela, ako postoje, ili drugim prikladnim sredstvima, u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost za usluge kako su utvrđeni u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882, uključujući znakovni jezik, brajicu, pomoćne oblike i zvučne formate i funkcije. Privatne subjekte koji nude posebne uvjete ili povlašteno postupanje ili uvjete i prostore za parkiranje u korist osoba s invaliditetom također bi trebalo poticati na to da informacije o tome objave na jasan, cjelovit i korisnicima prilagođen način te u pristupačnim oblicima.
- (43) Države članice trebale bi, uz potporu Komisije, poduzeti potrebne mjere kako bi spriječile rizik od krivotvorenja ili prijevare u vezi s europskom iskaznicom za osobe s invaliditetom ili europskom parkirališnom kartom za osobe s invaliditetom i aktivno se boriti protiv prijevarnog izdavanja, prijevorne upotrebe i krivotvorenja navedenih isprava. Države članice trebale bi razmjenjivati informacije o takvim slučajevima kako bi se osiguralo uzajamno povjerenje među državama članicama jer je uzajamno priznavanje statusa osobe s invaliditetom osnova za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom. Države članice trebale bi osigurati da se svim mjerama poduzetima radi sprečavanja rizika od krivotvorenja ili prijevare poštuju prava osoba s invaliditetom i da takve mjere ne rezultiraju

stigmatizacijom tih osoba. Pri oblikovanju i provedbi tih mjera države članice trebale bi se savjetovati s osobama s invaliditetom i organizacijama koje ih zastupaju.

- (44) Kako bi se osigurala pravilna primjena ove Direktive, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a radi dopune ove Direktive utvrđivanjem digitalnih značajki za fizičke verzije europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom u cilju sprečavanja i borbe protiv prijevara te preinakom podatkovnih polja standardiziranih obrazaca tih isprava kako su utvrđeni u ovoj Direktivi ako su takve preinake potrebne radi prilagodbe obrasca razvoju tehnologije, radi sprečavanja krivotvorenja i prijevara, radi suzbijanja zloupotrebe ili nepravilne upotrebe ili radi osiguravanja interoperabilnosti.
- (45) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Direktive, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu utvrđivanja pristupačne digitalne verzije europske iskaznice za osobe s invaliditetom i pristupačne digitalne verzije europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom za države članice koje vlastitu fizičku verziju odluče dopuniti digitalnom verzijom, kao i u pogledu utvrđivanja zajedničkih tehničkih specifikacija za sigurnosne i digitalne značajke te pitanja interoperabilnosti fizičkih verzija navedenih isprava. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾.
- (46) U skladu s Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾ Komisija se pri pripremi delegiranih ili provedbenih akata koji utječu na zaštitu prava i sloboda pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka treba savjetovati s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka. Komisija se može savjetovati i s Europskim odborom za zaštitu podataka kada su takvi akti posebno važni za zaštitu prava i sloboda pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka.
- (47) Države članice trebale bi osigurati odgovarajuća i djelotvorna sredstva za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom i njezina izvršenja te bi trebale uspostaviti odgovarajuće pravne lijekove, uključujući provjere usklađenosti i upravne ili sudske postupke, kako bi se zajamčilo da osobe s invaliditetom, osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, kao i javna tijela, primjerice tijela za ravnopravnost, privatna udruženja, organizacije, posebice organizacije koje zastupaju osobe s invaliditetom, ili drugi pravni subjekti koji imaju legitiman interes za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom mogu, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, djelovati u ime osobe s invaliditetom ili kao potpora osobi s invaliditetom, uz njezino odobrenje. Države članice trebale bi osigurati da se u tim sredstvima uzima u obzir članak 13. UNCRPD-a i načelo razumne prilagodbe definirano u članku 2. UNCRPD-a.
- (48) Države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere u slučaju neispunjenja obveza utvrđenih u ovoj Direktivi i prava obuhvaćenih njezinim područjem primjene. Te odgovarajuće mjere trebale bi biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće i mogu uključivati administrativne i financijske sankcije, kao što su upozorenja, novčane kazne ili plaćanje primjerene naknade, kao i druge vrste sankcija.
- (49) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata osobito Poveljom i UNCRPD-om. Ovom se Direktivom posebice želi osigurati potpuno poštovanje prava osoba s invaliditetom na ostvarivanje koristi od mjera čiji je cilj osigurati njihovu neovisnost, društvenu, ekonomsku i profesionalnu uključenost te sudjelovanje u životu zajednice te promicati primjenu članka 26. Povelje.
- (50) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno jačanje ostvarivanja prava osoba s invaliditetom na slobodno kretanje i povećanje njihove mogućnosti da putuju u druge države članice ili ih posjećuju te suzbijanje diskriminacije osoba s invaliditetom na taj način, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka djelovanja kojim se uspostavlja okvir zajedničkih pravila i uvjeta oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UFEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

⁽²¹⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.
OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju:

- (a) pravila kojima se uređuje izdavanje europske iskaznice osobama s invaliditetom kao dokaz statusa osobe s invaliditetom ili kao dokaz prava na određene usluge na temelju invaliditeta u cilju promicanja slobode kretanja za osobe s invaliditetom i olakšavanja kratkotrajnog boravka tih osoba u državi članici koja nije država članica njihova boravišta tako da im se omogućuje ravnopravan pristup svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti ili sadržaja, među ostalim kada se oni pružaju bez naknade, koji se nude ili su rezervirani za osobe s invaliditetom u toj državi članici, uključujući one koje se služe životinjama pomagačima, i, ako je to primjenjivo, za osobe koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente;
- (b) pravila kojima se uređuje izdavanje europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom kao dokaz prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom u cilju promicanja slobode kretanja za osobe s invaliditetom i olakšavanja kratkotrajnog boravka tih osoba u državi članici koja nije država članica njihova boravišta tako da im se omogućuje ravnopravan pristup svim uvjetima i prostorima za parkiranje koji se nude ili su rezervirani za osobe s invaliditetom u toj državi članici i, ako je to primjenjivo, za osobe koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente;
- (c) zajednički predlošci za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom i europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na uvjete i prostore za parkiranje te na sve slučajeve u kojima javna tijela ili privatni subjekti osobama s invaliditetom nude posebne uvjete ili povlašteno postupanje u pogledu pristupa sljedećim uslugama, aktivnostima i sadržajima, u kontekstu kratkotrajnog boravka:

- (a) uslugama u smislu članka 57. UFEU-a;
- (b) uslugama putničkog prijevoza;
- (c) drugim aktivnostima i sadržajima, među ostalim kada se oni pružaju bez naknade.

2. Države članice ovu Direktivu primjenjuju za razdoblja dulja od kratkotrajnog boravka na nositelje europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom koji sudjeluju u programu mobilnosti Unije, i to tijekom trajanja dotičnog programa.

Države članice ujedno mogu odlučiti da će ovu Direktivu primjenjivati za razdoblja dulja od kratkotrajnog boravka za nositelje europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom koji je posjećuju ili borave na njihovu državnom području.

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

- (a) davanja u području socijalne sigurnosti na temelju uredaba (EZ) br. 883/2004 i (EZ) br. 987/2009;
- (b) posebna doprinosna ili nedoprinosna novčana davanja ili davanja u naravi u području socijalne sigurnosti, socijalne zaštite ili zapošljavanja;
- (c) socijalnu pomoć obuhvaćenu člankom 24. stavkom 2. Direktive 2004/38/EZ;

- (d) plaćene ili neplaćene usluge koje se pružaju za dugoročno uključivanje, osposobljavanje ili rehabilitaciju osoba s invaliditetom;
- (e) posebne uvjete ili povlašteno postupanje za pristup uslugama koje se nude osobama s invaliditetom s obzirom na njihove individualne potrebe i po ispunjenju dodatnih kriterija, na osnovi pojedinačne procjene ili odluke o pravu na određene usluge.
4. Ova Direktiva ne utječe na nadležnost država članica za utvrđivanje uvjeta za procjenu i priznavanje statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta, odnosno za dodjelu prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom. Ona ne utječe na nadležnost država članica da na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini izdaju potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu za osobe s invaliditetom, uključujući odluku o pravu na određene usluge na temelju invaliditeta.
5. Ova Direktiva ne utječe na nadležnost država članica za dodjeljivanje specifičnih pogodnosti ili posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja, kao što su besplatan pristup ili niže cijene u korist osoba s invaliditetom, uključujući one koje se služe životinjama pomagačima, te jedne ili više osoba koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući njihovog osobnog asistenta ili osobne asistente, ili za zahtijevanje njihova dodjeljivanja.
6. Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje prava koja osobe s invaliditetom ili jedna ili više osoba koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući njihovog osobnog asistenta ili osobne asistente, ili životinje pomagači mogu imati na temelju drugih odredaba prava Unije ili nacionalnog prava kojim se provodi pravo Unije, uključujući prava kojima se nude specifične pogodnosti, posebni uvjeti ili povlašteno postupanje. Europska iskaznica za osobe s invaliditetom ne smije se zahtijevati kao dokaz invaliditeta za pristup pravima iz ovog stavka ili ostvarivanje tih prava za koja se u skladu s pravom Unije može zahtijevati potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili druga službena isprava za osobe s invaliditetom, osim ako relevantna država članica odluči nacionalnu potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu za osobe s invaliditetom objediniti s europskom iskaznicom za osobe s invaliditetom.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „građanin Unije” znači osoba s državljanstvom države članice;
2. „član obitelji” znači član obitelji građanina Unije koji ostvaruje svoje pravo na slobodno kretanje, kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive 2004/38/EZ ili u smislu članka 3. stavka 2. te direktive, bez obzira na njegovo državljanstvo;
3. „osobe s invaliditetom” znači osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima;
4. „osobni asistent” znači osoba koja je pratnja osobi s invaliditetom ili joj pruža pomoć i koja je kao takva priznata u skladu s nacionalnim pravom ili praksom;
5. „posebni uvjeti ili povlašteno postupanje” znači svi specifični uvjeti, uključujući one koji se odnose na financijske uvjete, ili svako različito postupanje u pogledu pomoći i podrške koji se nude osobama s invaliditetom ili, ako je primjenjivo, osobama koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, ili životinjama pomagačima, neovisno o tome nude li se na dobrovoljnoj osnovi ili na temelju pravne obveze;
6. „uvjeti i prostori za parkiranje” znači parkirališno mjesto rezervirano za osobe s invaliditetom ili, ako je to primjenjivo, osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, isključivo ili općenito, kao i sve povezane parkirališne pogodnosti ili povlašteni uvjeti koji se nude osobama s invaliditetom, neovisno o tome nude li se na dobrovoljnoj osnovi ili na temelju pravne obveze;
7. „kratkotrajni boravak” znači posjet drugoj državi članici ili boravak u njoj u trajanju do tri mjeseca;
8. „životinja pomagač” znači životinja koja pruža pomoć ili obavlja zadaće u korist osobe s invaliditetom u skladu s nacionalnim pravom i praksom.

Članak 4.

Nositelji prava

Ova se Direktiva primjenjuje na:

- (a) građane Unije i članove obitelji čiji su status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta priznala nadležna tijela u njihovoj državi članici boravišta, među ostalim izdavanjem potvrde o invaliditetu, iskaznice za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave u skladu s nacionalnim nadležnostima, praksom i postupcima, a koje mogu imati pratnju ili pomoć jedne ili, prema potrebi, više osoba, uključujući jednog ili više osobnih asistenata, ili to mogu činiti životinje pomagači, što može biti naznačeno slovom „A” na njihovoj iskaznici za osobe s invaliditetom;
- (b) građane Unije i članove Unije čija su prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom priznala nadležna tijela u njihovoj državi članici boravišta, među ostalim izdavanjem parkirališne karte za osobe s invaliditetom ili druge isprave u skladu s nacionalnim nadležnostima, praksom i postupcima, a koje mogu imati pratnju ili pomoć jedne ili, prema potrebi, više osoba, uključujući jednog ili više osobnih asistenata.

U pogledu prvog podstavka točke (a) slovo „A” može se dodati i na europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom izdanu osobama s invaliditetom s povećanom potrebom za potporom, u skladu s nacionalnim pravom i praksom.

Članak 5.

Ravnopravan pristup osoba s invaliditetom posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se nositeljima europske iskaznice za osobe s invaliditetom kada putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju omoguću pristup svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji se nude u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja iz članka 2. stavka 1. na ravnopravnoj osnovi kao osobama s invaliditetom koje su nositelji potvrde o invaliditetu, iskaznice za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta u toj državi članici, ako takva službena isprava postoji.

2. Osim ako je drukčije predviđeno u ovoj Direktivi ili drugom pravu Unije, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi, ako posebni uvjeti ili povlašteno postupanje iz stavka 1. uključuju povoljne uvjete za jednu ili više osoba koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući jednog ili više osobnih asistenata, ili specifične uvjete za životinje pomagače, osigurale da se ti povoljni ili specifični uvjeti na ravnopravnoj osnovi nude jednoj ili više osoba koje su pratnja nositeljima europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući jednog ili više osobnih asistenata, ili za životinje pomagače.

Članak 6.

Ravnopravan pristup osoba s invaliditetom uvjetima i prostorima za parkiranje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se nositeljima europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom, kada putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju, u toj drugoj državi članici omogućuje pristup uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranim za osobe s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi kao nositeljima parkirališnih karata za osobe s invaliditetom izdanih u toj državi članici.

2. Osim ako je drukčije navedeno u ovoj Direktivi ili drugom pravu Unije, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi, ako uvjeti i prostori za parkiranje iz stavka 1. uključuju povoljne uvjete za jednu ili više osoba koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući jednog ili više osobnih asistenata, osigurale da se ti povoljni uvjeti na ravnopravnoj osnovi nude jednoj ili više osoba koje su pratnja nositeljima europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući jednog ili više osobnih asistenata.

POGLAVLJE II.

EUROPSKA ISKAZNICA ZA OSOBE S INVALIDITETOM I EUROPSKA PARKIRALIŠNA KARTA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Članak 7.

Obrazac, uzajamno priznavanje, izdavanje i valjanost europske iskaznice za osobe s invaliditetom

1. Svaka država članica uvodi fizičku verziju europske iskaznice za osobe s invaliditetom prema zajedničkom standardiziranom i pristupačnom obrascu utvrđenom u Prilogu I. Države članice u fizičku verziju te iskaznice unose QR kôd i sve druge digitalne značajke koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje i suzbijanje prijevара kako je utvrđeno u delegiranim aktima iz stavka 7. točke (a), u razumnom roku nakon njihova donošenja, a najkasnije 5. lipnja 2028.
2. Europske iskaznice za osobe s invaliditetom koje izdaju države članice uzajamno se priznaju u svim državama članicama.
3. Nadležna tijela u državama članicama izdaju, produljuju ili oduzimaju europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom u skladu sa svojim nacionalnim pravilima, postupcima i praksom. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2016/679, države članice osiguravaju sigurnost, cjelovitost, autentičnost i povjerljivost osobnih podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive. Nadležno tijelo odgovorno za izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom smatra se voditeljem obrade kako je definiran u članku 4. točki 7. Uredbe (EU) 2016/679 i snosi odgovornost za obradu osobnih podataka. Suradnja s vanjskim pružateljima usluga ne isključuje odgovornost države članice koja proizlazi iz prava Unije ili nacionalnog prava za neusklađenost s obvezama u pogledu osobnih podataka.
4. Europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom izdaje ili produljuje država članica boravišta izravno ili na zahtjev osobe s invaliditetom ili ovlaštene osobe, na temelju nacionalnog prava. Ako se europska iskaznica za osobe s invaliditetom ne izdaje izravno, osobe s invaliditetom obavješćuje se o mogućnosti podnošenja zahtjeva za tu iskaznicu. Ta se iskaznica nositelju prava izdaje ili produljuje besplatno i u istom roku koji se primjenjuje na izdavanje potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili drugih službenih isprava ili na postupak za priznavanje statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta. Države članice mogu odlučiti naplaćivati pristojbu za troškove povezane s ponovnim izdavanjem europske iskaznice za osobe s invaliditetom u slučaju gubitka ili oštećenja. Ako se takva pristojba naplaćuje, države članice osiguravaju da ona ne premašuje relevantne administrativne troškove ili da se njome osobe s invaliditetom ne sprečava ili odvraća od podnošenja zahtjeva za ponovno izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom.
5. Europska iskaznica za osobe s invaliditetom izdaje se u fizičkoj verziji i dopunjuje se pristupačnom digitalnom verzijom u razumnom roku nakon što Komisija utvrdi tehničke specifikacije iz članka 9. stavka 2. Osobe s invaliditetom mogu zatražiti fizičku verziju iskaznice, njezinu digitalnu verziju ili obje verzije. Digitalna verzija ne smije sadržavati druge osobne podatke osim onih utvrđenih za fizičku verziju kako su utvrđeni u Prilogu I. Osobni podaci sadržani u digitalnoj verziji moraju biti šifrirani te moraju biti poduzete tehničke mjere opreza kako bi se osiguralo da medij za pohranu čitaju samo ovlašteni korisnici.
6. Valjanost europske iskaznice za osobe s invaliditetom određuje država članica izdavateljica. Države članice osiguravaju najdulju moguću valjanost europske iskaznice za osobe s invaliditetom, uzimajući u obzir, ako je primjenjivo, trajanje valjanosti potvrde o invaliditetu, iskaznice za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave ili trajanje postupka kojim se priznaje status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge od strane nadležnog tijela države članice u kojoj osoba s invaliditetom ima boravište.
7. Komisija do 5. prosinca 2025. donosi delegirane akte u skladu s člankom 14. radi dopune ove Direktive sljedećim:
 - (a) uspostavom QR koda i, prema potrebi, drugih najsuvremenijih digitalnih značajki za fizičku verziju europske iskaznice za osobe s invaliditetom koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje i suzbijanje prijevара; i
 - (b) utvrđivanjem digitalnih značajki kojima se osigurava sigurnost fizičke verzije europske iskaznice za osobe s invaliditetom, uključujući odgovarajuće sigurnosne mjere za osobne podatke u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, te pitanja interoperabilnosti, kao što su zajedničke aplikacije Unije za čitanje podataka sadržanih u digitalnim značajkama u fizičkoj verziji iskaznice koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje i suzbijanje prijevара.

8. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 14. radi izmjene ove Direktive preinakom podatkovnih polja standardiziranog obrasca za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom utvrđenog u Prilogu I. ako su takve preinake potrebne radi prilagodbe obrasca razvoju tehnologije, radi sprečavanja krivotvorenja i prijevara, radi suzbijanja zloupotrebe ili nepravilne upotrebe ili radi osiguravanja interoperabilnosti. U tim se delegiranim aktima državama članicama mora dati dovoljno vremena za provedbu takvih preinaka.

Članak 8.

Obrazac, uzajamno priznavanje, izdavanje i valjanost europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom

1. Svaka država članica uvodi fizičku verziju europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom prema zajedničkom standardiziranom i pristupačnom obrascu utvrđenom u Prilogu II. Države članice u fizičku verziju te karte unose QR kôd i sve druge digitalne značajke koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje i suzbijanje prijevara kako su utvrđene u delegiranim aktima iz stavka 7. točke (a), u razumnom roku nakon njihova donošenja, a najkasnije 5. lipnja 2028.

2. Europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom koje izdaju države članice uzajamno se priznaju u svim državama članicama.

3. Nadležna tijela u državama članicama izdaju, produljuju ili oduzimaju europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom u skladu sa svojim nacionalnim pravilima, postupcima i praksom. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2016/679, države članice osiguravaju sigurnost, cjelovitost, autentičnost i povjerljivost osobnih podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive. Nadležno tijelo odgovorno za izdavanje europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom smatra se voditeljem obrade kako je definiran u članku 4. točki 7. Uredbe (EU) 2016/679 i snosi odgovornost za obradu osobnih podataka. Suradnja s vanjskim pružateljima usluga ne isključuje odgovornost države članice koja proizlazi iz prava Unije ili nacionalnog prava za neusklađenost s obvezama u pogledu osobnih podataka.

4. Europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom izdaje ili produljuje država članica boravišta na zahtjev osobe s invaliditetom ili ovlaštene osobe, na temelju nacionalnog prava. Ta se karta izdaje ili produljuje u razumnom roku od najviše 90 dana od datuma podnošenja zahtjeva, osim ako su u tijeku potrebne procjene. Države članice mogu europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom izdati i produljiti besplatno ili uz naplatu pristojbe za troškove povezane s njezinim izdavanjem i produljenjem. Ako se takva pristojba naplaćuje, države članice osiguravaju da ona ne premašuje relevantne administrativne troškove ili da se njome osobe s invaliditetom ne sprečava u tome da zatraže europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom odnosno da ih se njome od toga ne odvraća.

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom na zahtjev nositelja prava za njezino izdavanje, a u svakom slučaju do 5. prosinca 2029., zamijeni sve postojeće parkirališne karte za osobe s invaliditetom izdane u skladu s Preporukom 98/376/EZ na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini. Do tog datuma države članice mogu dopustiti da parkirališne karte za osobe s invaliditetom izdane prije 5. lipnja 2028. u skladu s Preporukom 98/376/EZ imaju na njihovu državnom području isti učinak kao europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom.

6. Europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom izdaje se ili produljuje u fizičkoj verziji. Države članice mogu odlučiti fizičku verziju karte dopuniti digitalnom verzijom nakon što Komisija utvrdi tehničke specifikacije iz članka 9. stavka 2. U državama članicama u kojima se fizička verzija karte dopunjuje digitalnom verzijom osobe s invaliditetom mogu zatražiti kartu u fizičkoj verziji, a ako to žele, mogu je zatražiti i u fizičkoj i digitalnoj verziji. Digitalna verzija ne smije sadržavati druge osobne podatke osim onih predviđenih za fizičku verziju kako su utvrđeni u Prilogu II. Osobni podaci sadržani u digitalnoj verziji moraju biti šifrirani te moraju biti poduzete tehničke mjere opreza kako bi se osiguralo da medij za pohranu čitaju samo ovlašteni korisnici.

7. Komisija do 5. prosinca 2025. donosi delegirane akte u skladu s člankom 14. radi dopune ove Direktive sljedećim:

(a) uspostavom QR koda i, prema potrebi, drugih najsuvremenijih digitalnih značajki za fizičku verziju europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje i suzbijanje prijevara; i

- (b) utvrđivanjem zajedničkih tehničkih specifikacija kojima se osigurava sigurnost fizičke verzije europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom, uključujući odgovarajuće sigurnosne mjere za osobne podatke u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, te pitanja interoperabilnosti, kao što su zajedničke aplikacije Unije za čitanje podataka sadržanih u digitalnim značajkama u fizičkoj verziji karte koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje i suzbijanje prijevара.

8. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 14. radi izmjene ove Direktive preinakom podatkovnih polja standardiziranog obrasca za europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom utvrđenog u Prilogu II. ako su takve preinake potrebne radi prilagodbe obrasca razvoju tehnologije, radi sprečavanja krivotvorenja i prijevара, radi suzbijanja zloupotrebe ili nepravilne upotrebe ili radi osiguravanja interoperabilnosti. U tim se delegiranim aktima državama članicama mora dati dovoljno vremena za provedbu takvih preinaka.

POGLAVLJE III. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 9.

Digitalne verzije i zajedničke tehničke specifikacije

1. Komisija donosi provedbene akte kako bi utvrdila pristupačne digitalne verzije europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom, s podatkovnim poljima utvrđenima u Prilogu I. odnosno Prilogu II. te kako bi se osigurala interoperabilnost.
2. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju zajedničke tehničke specifikacije medija u pogledu medija za pohranu digitalne verzije europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom u vezi s pitanjima kao što su provjera valjanosti europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom i njihova serijskog broja ili broja predmeta, u vezi s kontrolom njihove autentičnosti, sprečavanjem krivotvorenja i prijevара, mogućnošću čitanja tih isprava u državama članicama i njihovom upotrebom u lisnici za digitalni identitet na razini Unije.
3. Provedbeni akti iz stavaka 1. i 2. donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 15. stavka 2.
4. Prije donošenja provedbenih akata u skladu sa stavkom 1. ili 2. Komisija se savjetuje s osobama s invaliditetom i organizacijama koje ih zastupaju, kao i sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁽²³⁾

Članak 10.

Nadzor i usklađenost

1. Države članice, uz potporu Komisije, poduzimaju potrebne mjere kako bi spriječile rizik od krivotvorenja i prijevара i aktivno se bore protiv prijevаrnog izdavanja, prijevorne upotrebe i krivotvorenja europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom.
2. Ako država članica na svojem državnom području otkrije ozbiljnu ili sustavnu zloupotrebu europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom koje je izdala druga država članica, ta država članica o tome obavješćuje državu članicu izdavateljicu. Država članica izdavanja poduzima odgovarajuće daljnje korake u skladu s nacionalnim pravom ili praksom. Države članice razmjenjuju informacije o zloupotrebi navedenih isprava.
3. Države članice prema potrebi provjeravaju usklađenost s obvezama koje proizlaze iz europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom te s povezanim pravima osoba koje su nositelji tih isprava, uključujući životinje pomagače, i osoba koje su pratnja osobama s invaliditetom ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente.

⁽²³⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

Članak 11.**Pristupačnost informacija i podizanje osviještenosti**

1. Države članice uvjete, pravila, praksu i postupke za izdavanje, produljenje i oduzimanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom objavljuju u pristupačnim oblicima, među ostalim u digitalnim i lako čitljivim oblicima, te na zahtjev u pomoćnim oblicima koje zatraže osobe s invaliditetom.
2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za podizanje osviještenosti javnosti te osobe s invaliditetom i organizacije koje ih zastupaju informiraju, među ostalim na pristupačne načine, o postojanju europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom te o uvjetima za njihovo ishođenje, upotrebu i produljenje. Komisija u suradnji s državama članicama provodi Unijinu kampanju za senzibilizaciju i kontinuirano promiče podizanje osviještenosti i širenje informacija o provedbi ove Direktive.
3. Države članice poduzimaju mjere za podizanje osviještenosti javnih tijela i privatnih subjekata o postojanju i upotrebi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom te potiču ta tijela i subjekte da osobama s invaliditetom dobrovoljno nude posebne uvjete ili povlašteno postupanje te uvjete i prostore za parkiranje u što širem spektru usluga, drugih aktivnosti i sadržaja.
4. Informacije iz stavaka 1. i 2. ovog članka stavljaju se na raspolaganje besplatno na jasan, cjelovit, korisnicima prilagođen i lako pristupačan način, u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost za usluge kako su utvrđeni u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882, među ostalim na službenim internetskim stranicama javnih tijela, ili drugim prikladnim sredstvima.

Članak 12.**Nadležna tijela i kontaktne točke**

1. Države članice imenuju jedno ili više nadležnih tijela ili tijela odgovornih za izdavanje, produljenje i oduzimanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom.
2. Države članice imenuju jednu ili više nacionalnih kontaktnih točaka kako bi olakšale dijalog između država članica i Komisije o pravilnom prenošenju i provedbi ove Direktive. Države članice do 5. lipnja 2025. obavješćuju Komisiju o svojim nacionalnim kontaktnim točkama.

Članak 13.**Organizacije koje zastupaju osobe s invaliditetom**

Države članice osiguravaju aktivno savjetovanje s organizacijama koje zastupaju osobe s invaliditetom i njihovo sudjelovanje u razvoju, provedbi i evaluaciji europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom.

POGLAVLJE IV.**DELEGIRANE I PROVEDBENE OVLAСТИ****Članak 14.****Izvršavanje delegiranja ovlasti**

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 7. stavaka 7. i 8. i članka 8. stavaka 7. i 8. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina od 4. prosinca 2024. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavaka 7. i 8. te članka 8. stavaka 7. i 8. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje s osobama s invaliditetom i organizacijama koje ih zastupaju, kao i sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 7. stavaka 7. ili 8. ili članka 8. stavaka 7. ili 8. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 15.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

Izvršenje i pravni lijekovi

1. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih i učinkovitih sredstava za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom i njezina izvršenja.

2. Sredstva iz stavka 1. uključuju:

- (a) odredbe kojima se, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, osobama s invaliditetom ili zastupnicima koje su one imenovale i koji djeluju u njihovo ime i uz njihovo odobrenje ili odobrenje njihova zakonskog skrbnika omogućuje podnošenje žalbe protiv odluke nadležnih tijela koja se odnosi na izdavanje, produljenje ili oduzimanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom;
- (b) odredbe kojima se osobama s invaliditetom omogućuje da se u skladu s nacionalnim pravom obrate sudovima ili nadležnim upravnim tijelima u slučaju neusklađenosti s obvezama ili pravima predviđenim ovom Direktivom i nacionalnim odredbama kojima se provodi ova Direktiva;
- (c) odredbe kojima se jednom ili više sljedećih tijela, kako su utvrđena nacionalnim pravom, omogućuje da u skladu s nacionalnim pravom i postupcima pred sudovima ili nadležnim upravnim tijelima u ime osoba s invaliditetom ili kao potpora osobama s invaliditetom radi zaštite njihovih prava i uz njihovo odobrenje sudjeluju u bilo kojem sudskom ili upravnom postupku predviđenom za izvršenje obveza na temelju ove Direktive:

i. javnim tijelima;

ii. privatnim udruženjima, organizacijama ili drugim pravnim subjektima koji imaju legitiman interes za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom, kao što su organizacije koje zastupaju osobe s invaliditetom.

Članak 17.**Neusklađenost i sankcije**

1. Države članice u skladu s nacionalnim pravom i praksom utvrđuju pravila o odgovarajućim mjerama, kao što su sankcije, koje se primjenjuju na javna tijela ili privatne subjekte u slučaju neusklađenosti s nacionalnim odredbama donesenima na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja provedbe tih pravila.
2. Predviđene mjere moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te popraćene djelotvornim korektivnim mjerama.

Članak 18.**Pristup informacijama**

1. Države članice osiguravaju da javna tijela objavljuju informacije o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju ili o uvjetima i prostorima za parkiranje koje nude osobama s invaliditetom na temelju članka 5. i 6., među ostalim na svojim internetskim stranicama, ako postoje, ili drugim prikladnim sredstvima.

Svaka država članica uspostavlja nacionalne internetske stranice koje sadržavaju opće informacije o cilju i upotrebi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom, a na kojima se, među ostalim i prema potrebi, navode nadležna tijela odgovorna za izdavanje, produljenje i oduzimanje tih isprava. Te internetske stranice ujedno sadržavaju raspoložive opće informacije o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koje javna tijela nude osobama s invaliditetom te preusmjeravaju korisnike na specifične internetske stranice relevantnih javnih tijela u svrhu pristupa podrobnijim informacijama. Te internetske stranice također mogu sadržavati takve informacije pribavljene od privatnih subjekata na nacionalnoj razini.

2. Države članice također potiču privatne subjekte da informacije o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju i o uvjetima i prostorima za parkiranje koje nude na temelju članka 5. i 6. objavljuju u pristupačnim oblicima.

3. Informacije iz stavaka 1. i 2. ovog članka stavljaju se na raspolaganje besplatno na jasan, cjelovit, korisnicima prilagođen i lako pristupačan način, na službenim internetskim stranicama javnih tijela ili privatnih subjekata, ako postoje, ili drugim prikladnim sredstvima u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost za usluge kako su utvrđeni u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882.

4. U skladu s relevantnim pravom Unije, pružatelji usluga prekograničnog prijevoza putnika, ako je primjenjivo, osiguravaju da se putnicima koji su nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom nude ili stave na raspolaganje jasne informacije o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji se primjenjuju na različitim dionicama njihova putovanja.

Članak 19.**Internetska stranica Unije**

1. Komisija do 5. prosinca 2028. uspostavlja posebnu internetsku stranicu Unije posvećenu europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom i europskoj parkirališnoj karti za osobe s invaliditetom. Na toj internetskoj stranici Unije navode se poveznice na nacionalne internetske stranice iz članka 18. stavka 1. drugog podstavka.

2. Internetska stranica Unije dostupna je na svim službenim jezicima Unije, na međunarodnom znakovnom jeziku i na nacionalnim znakovnim jezicima država članica te u pristupačnom i lako čitljivom obliku, u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost za usluge kako su utvrđeni u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882. Informacije na internetskoj stranici Unije moraju biti lako razumljive i njihova razina složenosti ne smije prelaziti razinu B1 (prijelazni stupanj) Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike Vijeća Europe.

Članak 20.**Izvrješćivanje i procjena**

1. Komisija do 5. lipnja 2031., a nakon toga svake četiri godine, Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija podnosi izvješće o primjeni ove Direktive.

2. U izvješću iz stavka 1. razmatra se, među ostalim, upotreba europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom s obzirom na društveni, gospodarski, tehnološki i drugi relevantni razvoj, a osobito učinak svih pristojbi, razmjer u kojem je provedba ove Direktive ostvarila svoje ciljeve i njezino međudjelovanje s drugim relevantnim pravnim aktima Unije kako bi se procijenila potreba za preispitivanjem ove Direktive.

To izvješće uključuje i analizu konkretnih nepovoljnih situacija koje proizlaze iz interseksijske diskriminacije, koja se smatra diskriminacijom na temelju kombinacije invaliditeta i bilo koje druge osnovne zaštićene direktivama Vijeća 79/7/EEZ ⁽²⁴⁾, 2000/43/EZ ⁽²⁵⁾, 2000/78/EZ ⁽²⁶⁾ ili 2004/113/EZ ⁽²⁷⁾, s posebnim naglaskom na žene i djevojčice s invaliditetom.

3. Komisija do 5. lipnja 2029. provodi procjenu svih preostalih nedostataka povezanih sa slobodnim kretanjem osoba s invaliditetom. Komisija ishod te procjene uzima u obzir pri odlučivanju o tome je li potrebno daljnje djelovanje na razini Unije kako bi se odgovorilo na takve nedostatke.

4. Države članice pravodobno i na njezin zahtjev Komisiji dostavljaju informacije koje su joj potrebne za sastavljanje izvješća iz stavka 1.

5. U izvješću iz stavka 1. uzimaju se u obzir stajališta osoba s invaliditetom, relevantnih nevladinih organizacija, a osobito organizacija koje zastupaju osobe s invaliditetom i gospodarskih dionika.

Članak 21.**Prenošenje**

1. Države najkasnije članice do 5. lipnja 2027. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

One primjenjuju te mjere od 5. lipnja 2028.

2. Kada države članice donose mjere iz stavka 1., one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Članak 22.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

⁽²⁴⁾ Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti (SL L 6, 10.1.1979., str. 24.).

⁽²⁵⁾ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

⁽²⁶⁾ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16.).

⁽²⁷⁾ Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga (SL L 373, 21.12.2004., str. 37.).

Članak 23.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 23. listopada 2024.

Za Europski parlament

Predsjednica

R. METSOLA

Za Vijeće

Predsjednik

ZSIGMOND B. P.

PRILOG I.

OBRAZAC ZA EUROPSKU ISKAZNICU ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Tekst na PREDNJOJ STRANI: „European Disability Card” na engleskom jeziku i na jednom ili više službenih jezika države članice izdavateljice („Europska iskaznica za osobe s invaliditetom”).

The image shows the front side of a European Disability Card for Belgium (BE). The card has a blue background with a pattern of white stars. In the top left corner, there is a small circle containing the letters 'BE' and a larger circle containing the text 'European Disability Card [official language]'. In the top right corner, there is a small circle containing the letter 'A'. Below these circles, there is a white rectangular area for a photo. To the right of the photo, there are six white rectangular fields for personal information, each with a label in blue text: '[official language]/Name', '[official language]/Surname', '[official language]/Date of birth', '[official language]/Card serial number', '[official language]/Date of issuance', and '[official language]/Expiry date'.

POLEDINA: informacije u skladu s odlukom države članice izdavateljice na jednom ili više službenih jezika te države članice.



1. Veličina iskaznice u skladu je s formatom ID-1 utvrđenim normom ISO/IEC 7810.
2. Iskaznica sadržava:
 - sliku nositelja iskaznice,
 - prezime i ime nositelja iskaznice,
 - datum rođenja nositelja iskaznice,
 - serijski broj ili broj predmeta iskaznice.

3. Iskaznica je tamnoplave i svjetloplave boje, u skladu sa slikom u ovom Prilogu, za koje se upotrebljavaju sljedeći kodovi:
 - tamnoplava: CMYK 100, 90, 10, 0,
RGB 0, 68, 148,
 - svjetloplava: CMYK 94, 63, 7, 1,
RGB 0, 110, 183.
4. Na kartici se navodi datum njezina izdavanja i datum njezina isteka.
5. Iskaznica sadržava oznaku države unutar kruga od 12 zvijezda koji simbolizira Uniju.
6. Upotrebljava se font Arial Regular ili, ako to nije moguće, drugi font sans serif. Između prednje i pozadinske boje prisutan je dovoljan kontrast.
7. Riječi „Europska iskaznica za osobe s invaliditetom” na engleskom jeziku i na jednom ili više službenih jezika države članice izdavateljice navode se u fontu Arial Regular i na brajici u dimenzijama Marburg.
8. Neobvezno slovo „A” (otisnuto, i na brajici) može se dodati ako iskaznica daje osobi s invaliditetom pravo na pratnju jednog ili više osobnih asistenata ili drugih osoba koje su joj pratnja ili joj pružaju pomoć priznatih na temelju nacionalnog prava ili prakse, ili na pratnju životinja pomagača. Slovo „A” može se dodati i za osobe s invaliditetom s povećanom potrebom za potporom, u skladu s nacionalnim pravom ili praksom.
9. QR kôd i druge moguće digitalne značajke koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje prijevara dodaju se nakon donošenja delegiranih akata iz članka 7. stavka 7. točke (a). Digitalne značajke u fizičkoj verziji kartice mogu sadržavati druge osobne podatke osim onih utvrđenih za fizičku verziju kako su utvrđeni u ovom Prilogu. Međutim, pristup tim podacima ograničen je na javna tijela države članice izdavateljice i samo na ovlaštene korisnike. Obrada tih osobnih podataka provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.
10. Unosi se navode na engleskom jeziku i na jednom ili više službenih jezika države članice izdavateljice. Ako država članica želi unose navesti na jeziku koji nije bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, hrvatski, irski, latvijski, litavski, mađarski, malteški, nizozemski, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski, švedski ili talijanski, ona to čini ne dovodeći u pitanje druge odredbe ovog Priloga. Ako država članica unose navodi na bugarskom ili grčkom jeziku, ona izrađuje verziju karte upotrebom latinice.

PRILOG II.

OBRAZAC ZA EUROPSKU PARKIRALIŠNU KARTU ZA OSOBE S INVALIDITETOM

PREDNJA STRANA

	EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES [OFFICIAL LANGUAGE]
 [official language]/Date of issuance:	 
 [official language]/Expiry date:	
 [official language]/Card serial number:	
 [official language]/ Issuing authority/organisation:	
 [official language]/Vehicle plate number (optional):	

POLEDINA

 [national language]/Surname:	This card entitles the holder to local parking conditions and facilities reserved for persons with disabilities available in the Member State concerned. [national language] When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes. [national language]
 [national language]/Forename:	
 [national language]/Date of birth:	

1. Karta ima sljedeće dimenzije:

— visina: 106 mm,

— širina: 148 mm.

2. Karta je tamnoplave i žute boje, u skladu sa slikama u ovom Prilogu, za koje se upotrebljavaju sljedeći kodovi:

— tamnoplava: CMYK 100, 90, 10, 0,

RGB 0, 68, 148,

— žuta: CMYK 94, 63, 7, 1,

RGB 255, 237, 0.

3. Karta je podijeljena okomito na dva dijela i na prednjoj strani i na poledini.

(a) Lijevi dio prednje strane sadržava:

— tamnoplavi simbol osobe u invalidskim kolicima na žutoj pozadini,

— datum izdavanja i datum isteka karte,

— serijski broj karte,

— naziv tijela izdavatelja ili organizacije izdavateljice,

— oznaku registarskih pločica ako se karta odnosi na konkretno vozilo i ako to zahtijeva država članica; za države članice koje ne zahtijevaju navođenje oznake registarske pločice, karta ne sadržava odgovarajuće podatkovno polje.

(b) Desni dio prednje strane sadržava:

— riječi „European Parking Card for persons with disabilities” na engleskom jeziku i na jednom ili više službenih jezika države članice izdavateljice pisane velikim tiskanim slovima („Europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom”) i na brajici u dimenzijama Marburg,

— u pozadini razlikovnu oznaku države članice izdavateljice unutar kruga od 12 zvijezda koji simbolizira Uniju,

— QR kôd i druge moguće digitalne značajke koje se služe elektroničkim sredstvima za sprečavanje prijevara koje se trebaju dodati nakon donošenja delegiranih akata iz članka 8. stavka 7. točke (a).

Digitalne značajke u fizičkoj verziji karte mogu sadržavati druge osobne podatke osim onih utvrđenih za fizičku verziju kako su utvrđeni u ovom Prilogu. Međutim, pristup tim podacima ograničen je na javna tijela države članice izdavateljice i samo na ovlaštene korisnike. Obrada tih osobnih podataka u provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.

(c) Lijevi dio poledine sadržava:

— prezime i ime nositelja karte,

— datum rođenja nositelja karte.

(d) Desni dio poledine sadržava na engleskom jeziku i na jednom ili više službenih jezika države članice izdavateljice sljedeće:

— izjavu „Nositelj karte ostvaruje pravo na lokalne uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom dostupne u predmetnoj državi članici.”,

— izjavu „Karta pri parkiranju mora biti istaknuta na prednjem dijelu vozila tako da njezina prednja strana bude vidljiva za potrebe provjere”.

4. Unosi se prikazuju na engleskom jeziku i na jednom ili više službenih jezika države članice izdavateljice. Ako država članica želi unose prikazati na jeziku koji nije bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, hrvatski, irski, latvijski, litavski, mađarski, malteški, nizozemski, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski, švedski ili talijanski, to čini ne dovodeći u pitanje druge odredbe ovog Priloga. Ako država članica unose navodi na bugarskom ili grčkom jeziku, izrađuje verziju karte upotrebom latinice.
-